

faltaria el diftong: per tant sembla més convincent PINNA LĒNIS 'penya suau, llisa' o 'penya lliscosa'. De tota manera en això ha d'estar l'origen del santanderí *len* o *llen* (Ga. Lomas) «pendiente para deslizarse», i santanderí *lenero*, *enero* «alud de nieve» amb els quals vol a tort lligar l'a-arag. *lenera* García de Diego (*Dicc. Et.*, 3826b): el significat separa les dues famílies: mentre hi hagi idea de lliscar estem en la família del cat. *ESLLENEGAR-SE* i del cast. *DELEZNARSE* (DCEC) que verament provenen de LĒNIS. Potser sí que es pot enllaçar amb el nostre mot l'aldea de *Liéneres*, valle de Piélagos (prop de Santander)? Ja vaig donar les raons que fan dubtar que hi hagi parentiu amb certs noms de lloc dels Grisons, que aplegava en *TopHesp.* I, 163-4, i més pel que fa en un mot de l'interior de l'Argentina (veg. nota allí mateix). En canvi ja fóra versemblant geogràficament de cercar alguna cosa d'això en el departament de l'Aude, i si la memòria no m'enganya hi ha un *Lenes* o *Le(n)s* recollit en el *Dict. Top. de l'Aude* per Sabarthès, però ho deixo enlaira perquè no trobo la nota que en vaig pendre. Hom assenyala en el Lavedà un *lambros* f. pl. «éboulis de rochers» (Rohlfis, *Le Gc.*, § 419, p. 110): potser escauria de sospitar-hi un *LENAMĪNA, derivat del nostre mot amb sufix -AMEN collectiu, en plural neutre, dissimilació M-N > m-r i reducció de *lea-* a *la-*; no ho sé, però la base «pre-romana *LAMARA» postulada per a això exprofé en el *FEW* v, 134, em sembla més gratuïta.

+LLENA o LENA, 'mena de peix': «*lena*, estadeunya ---» en una llista de noms de peixos de Balaguer, a. 1313 (BABL XII, 422), «cavells --- gats --- *lena* --- bavoses, e --- tot altre pex semblant» en una de Sant Celoni, a. 1370 (BABL XII, 147): potser afèresi de *ALENA* que, ultra el punxó penetrant designa un «ocell gros i marí de bec afilat».

Llenaire, no és així sinó *Llenaira*, i serà deriv. pre-català de *llena* 'llosa' com ho mostra la grafia antiga *Alanaira*, nom evidentment mossàrab (E. T. C. I, 255 i V. a LLENA; < *Al-lanaira* o *Lanaira*; no crec que sigui ALN-ARIA 'vernedà').

Llenasca, *llenassa*, *llenat*, V. *llena*

LLENÇ, 'tela de lli o de cànem', del ll. LĪNTEUM 'tela de lli', 'teixit de cotó', 'llençol'. □ 1.ª doc.: 1269.

«Onze alnes e miça de *lens* a l'enperadriu, a obs del brial affor<r>rat: xvii sol.» en un doc. reial de 1269 (BCEC 1908, 207); «ague <probablement lleg. ag-ne 'n'hagué?' més aviat que *agué*, anacrònic> cinquanta sols un juheu, per rahó com avie emblada una peça de *lenç*», 1295-9 en el Procés de Pere de Palau, Camarasa, CaCandi (*Misc. Hist. Cat.* II, 181). S'aplicà especialment a l'obra que van fent els cucs de seda: «--- foradar lo capell ab lo pico: terebrare folliculum aculeo; hix una palometa: erumpit papilio; lo papalló o palometa que hix: bombylis; estar apegat

a un *llens*: haerere linteo; traure la llavor: effundere semens», OPou (*ThPu.*, 324). Avui és mot poc popular i ja ha d'haver estat així per llarg temps. Veg., a LLENCA, l'ús que en fa JRoig (v. 8424); el *Dag.* cita un doc. de 1390 i un de 1517; l'*AlcM.*, de 1344 i 1574: no en sabem més tard. El mateix indica ja la pronúncia irregular valenciana amb è oberta, Renat (*Misc. Fabra*, 357), d'acord amb la que dóna MGadea en l'acc. de 'pintura, quadro': «trenta-sis *llènços* representant fills illustres d'este convent» (*T. del Xè* I, 234, igual I, 258); diu que és popular en el Matarranya (Pena-roja, IX, 71).

Més ho han estat sempre el cast. *lienzo* [904, 980 etc.], i el gall.-port. *lenço*, *DECH* (LIENZO); però fora d'això no s'ha mantingut en romànic més que en alguns dialectes italians, i en sard antic *lenthbu* «panno di lino» que ja es troba en el Condaghe de Silki (S. XIII). En català la vida del mot ha restat en els derivats, infra, tan importants com *llençol* i *llença*; i en la forma mossàrab *llenç*, diminutiu *llençet*, que així hem d'entendre, com estableix Gulsoy (pp. 336-7), l'article de Sanelo: «*fil llenig*: ilo que no està retorcido, *fil llenget*: ilo torcido (o lo correspondiente)» (f° 95v): evidentment de l'ús clàssic com a adjectiu, que és originari en llatí (Ernout-M.). Així com s'hi documenta *libri lintei*, *vestem linteam* i *PANNOS LINTEOS* (> sard ant. *pannos lenthos*), també es digué *FILUM LINTEUM*, que es perpetua en la forma mossàrab valenciana, que serà ja la de Lamarca (1838, *alleing*, hablando de torcidos, lenç).

Per a la qüestió de si en romànic s'ha de partir d'una base LINTEUM o de LENTEUM, no afectant el català, podrem ací prescindir-ne i remetre al DCEC/DECH, on se n'ha tractat en extens. Que es tracta d'un derivat de LĪNUM 'lli', d'edat itàlica (amb l'abreujament acostumat de la vocal llarga i davant els grups de nasal + consonant), sembla segur, però no seria inútil recordar-se, més que no semblen fer-ho els llatínistes, del rus *lénța* 'cinta', almenys per a efectes semàntics.²

DERIV.: *llencer* [«lo qui ven teles: telarum venditor, lintearius», OPou, *ThPu.*, 163]; Sanelo, *llencera* («--- *llenç*; ~ la qui'l ven», Busa-N. 1507; Sanelo); *llençaire*; Belv. declara aquell antiquat, i el mateix diu Lab. 1840 d'ell i de *llenceria*. *Llençal* calc del castellà en Nebr. *llencerina*. *Enllençar*.

Llença 'cordill o llibant de pescador', del llatí *FILA* (neutre pl.) o *FUNIS LINTEA*: ja en un magnífic poema d'Ausiàs Marc: «Jamés vençó fon plaer del vençut, / sinó de mi, que-m plau qu'Amor me vença / e-m tinga pres ab sa invisible *lença*, / mas paren bé sos colps en mon escut!» (x, 4.31); la *llença* és un cordill submergit, invisible per al peix, però empenso el peix indissolublement: al poeta l'ha agafat el Terrible, i si el llaç resta invisible prou que se li *veuen* els cops en la seva armadura (*c'est Vénus toute entiere à sa proie attachée...*), magnífica antítesi que ha agafat Amadeu Pagès (i algun seguidor) en el bertrol de la seva meravellosa ignorància lingüística, fins al punt de suposar una «llicència poètica» de *llença*